

Broj: 01-02.4-3-191-3/20
Istočno Sarajevo, 21. 2. 2020. godine

**IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU SREDNJOROČNOG PLANA RADA
INSTITUTA ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE
ZA PERIOD 2018-2019. GODINA**

Februar 2020. godine

SADRŽAJ

Poglavlje 1. Uvod.....	3
1.1 Kratak opis nadležnosti Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine	3
1.2 Kratak pregled ciljeva i programa Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine .	3
Poglavlje 2. Napredak u ostvarivanju ciljeva u periodu 2018-2019. godina	4
2.1 Doprinos ostvarenju strateških ciljeva	4
2.2 Doprinos ostvarenju srednjoročnog cilja	7
2.3 Najvažniji rezultati	8
Poglavlje 3. Izazovi u sprovođenju	9
Poglavlje 4. Naučene lekcije	10
Poglavlje 5. Zaključak	11
Tabela B1. IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU SREDNJOROČNOG PLANA RADA INSTITUTA ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE – Programi	12
Tabela B2. IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU SREDNJOROČNOG PLANA RADA INSTITUTA ZA STANDARDIZACIJU BIH – Srednjoročni cilj	15
Tabela B3. IZVJEŠTAJ O PREDLOŽENIM / DONESENIM ZAKONIMA, DRUGIM PROPISIMA I REALIZACIJI RAZVOJNO-INVESTICIJSKIH PROJEKATA/PROGRAMA PREDVIĐENIH SREDNJOROČNIM PLANOM RADA INSTITUCIJE.....	16

Poglavlje 1. Uvod

1.1 Kratak opis nadležnosti Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine

Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Institut) je državno tijelo za standardizaciju Bosne i Hercegovine uspostavljeno prema Zakonu o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 44/04) i Zakonu o standardizaciji Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 19/01), zaduženo za razvoj i donošenje standarda u skladu sa ciljevima i principima na kojima se temelji bosanskohercegovačka državna standardizacija.

Institut je državna naučno-stručna institucija, nadležna da:

U području standardizacije: predlaže strategiju standardizacije u Bosni i Hercegovini, priprema i izdaje bosanskohercegovačke standarde (BAS), predstavlja i zastupa Bosnu i Hercegovinu u evropskim i međunarodnim organizacijama za standardizaciju, te obavlja poslove koji proizilaze iz međunarodnih sporazuma i članstva u tim organizacijama, učestvuje u pripremanju tehničkih propisa, razvija informacioni sistem o standardima i drugim srodnim dokumentima, proglašava standarde BiH (BAS), organizuje i sprovodi specijalističko obrazovanje kadrova u području standardizacije, bavi se izdavačko-publicističkom djelatnošću iz područja standardizacije.

U području ocjenjivanja usaglašenosti: učestvuje u uspostavljanju i održavanju sistema sertifikovanja i homologacije u skladu sa evropskim modelom, zastupa Bosnu i Hercegovinu u evropskim i međunarodnim organizacijama za ocjenjivanje usaglašenosti i organizuje obrazovanje iz područja ocjenjivanja usaglašenosti.

Institut obavlja sljedeće poslove i zadatke iz područja državne standardizacije:

1. priprema, preuzima, izdaje i održava državne standarde BiH i druge dokumente iz područja državne standardizacije BiH;
2. vodi registar državnih standarda BiH;
3. formira stalna i privremena tehnička stručna tijela, koordinacione odbore, tehničke komitete i radne grupe za izvršenje programa rada na poslovima iz područja standardizacije;
4. učestvuje u radu i zastupa interese državne standardizacije BiH u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju;
5. sakuplja, uređuje i distribuira standarde i druge dokumente te informacije iz područja standardizacije u skladu sa programom rada uz uspostavljanje, vođenje i održavanje odgovarajućih baza podataka;
6. objavljuje državne standarde na prijedlog odgovarajućeg tehničkog komiteta;
7. izdaje glasilo namijenjeno za obavještanje o novim, izmijenjenim, zamijenjenim i povučenim državnim standardima BiH (BAS), te informacije o vijestima i događajima iz područja standardizacije;
8. izvršava i druge zadatke u skladu sa propisima i međunarodnim obavezama Bosne i Hercegovine iz područja standardizacije;
9. obavlja stručno-administrativne poslove za potrebe spoljnih tijela Instituta i potrebe Savjeta za standardizaciju BiH.

1.2 Kratak pregled ciljeva i programa Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine

Na osnovu dokumenta Strateški okvir za BiH, koji je usvojen od strane Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, opšti cilj Instituta je Integrisani rast, a strateški cilj: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja.

Institut čini dio infrastrukture kvaliteta, i dužan je da doprinese realizaciji sljedećeg srednjoročnog cilja:

- Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU zakonodavstvom i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu osiguranja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije, zajedno sa:
 - Ministarstvom spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH,
 - Institutom za akreditovanje BiH,
 - Institutom za metrologiju BiH,
 - Institutom za intelektualnu svojinu BiH,
 - Agencijom za nadzor nad tržištem BiH,
 - Agencijom za javne nabavke BiH,
 - Kancelarijom za razmatranje žalbi BiH,
 - Agencijom za osiguranje u BiH,
 - Konkurencijskim savjetom.

Srednjoročnim planom rada Instituta za standardizaciju BiH za period 2018-2020. godina (broj: 01-45.9-3-290-9/17 od 18. 10. 2017. godine) definisan je sljedeći specifični cilj:

- Unapređenje procesa pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i ispunjavanje kriterijuma za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju (CEN i CENELEC).

U skladu sa prethodno definisanim srednjoročnim i specifičnim ciljem, određen je jedan program:

- Razvoj i održavanje sistema standardizacije u Bosni i Hercegovini i unapređenje usluga Instituta za standardizaciju BiH.

Poglavlje 2. Napredak u ostvarivanju ciljeva u periodu 2018-2019. godina

2.1 Doprinos ostvarenju strateških ciljeva

Kada je u pitanju slobodan protok roba kao jedan od ključnih principa jedinstvenog evropskog tržišta, država Bosna i Hercegovina, kao potencijalni kandidat za članstvo u EU se mora fokusirati na preuzimanje EU propisa koji se odnose na unutrašnje tržište i trgovinu. Slobodan protok roba i kapitala predstavlja osnovu za razvoj svake države članice EU. Srednjoročnim programom rada Savjeta ministara BiH za period 2018-2020. godina definisano je da je prioritet usklađivanje tehničke regulative i standarda kao preduslova za slobodno kretanje proizvoda koji su sigurni za upotrebu i koji pružaju maksimalan nivo zaštite zdravlja i sigurnosti ljudi, životinja, biljaka, imovine i životne sredine. Unapređivati sistem infrastrukture kvaliteta, kojeg čine standardizacija, metrologija, akreditacija, ocjenjivanje usaglašenosti i nadzor nad tržištem u skladu sa dobrom praksom EU je drugi preduslov za unapređenje slobodnog protoka bh proizvoda na tržištu kao i priznavanje sertifikacionih i ispitnih dokumenata koji ih prate.

U cilju ostvarenja navedenog strateškog cilja, a u skladu sa svojim nadležnostima, Institut je u periodu 2018-2019. godina putem stručnih tijela (tehničkih komiteta (BAS/TC) i njihovih radnih grupa) radio na aktivnostima koje se odnose na pripremanje, donošenje i objavljivanje bosanskohercegovačkih standarda.

Sa 31. 12. 2019. godine broj bosanskohercegovačkih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata iznosio je 35260. Broj izvornih bosanskohercegovačkih standarda i standardizacijskih dokumenata je 63. Takođe, zaključno sa navedenim datumom Institut je preuzeo 87,79% evropskih standarda koje je objavio Evropski komitet za standardizaciju (CEN), 96,68% evropskih standarda koje je objavio Evropski komitet za standardizaciju u oblasti

elektrotehnike (CENELEC) i 76,49% standarda koje je objavio Evropski institut za standardizaciju u oblasti telekomunikacija (ETSI).

Institut je punopravni član: Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) od 1997. godine i Evropskog instituta za standardizaciju u oblasti telekomunikacija (ETSI) od 1997. godine. Pridruženi je član: Međunarodne komisije za elektrotehniku (IEC) od 1997. godine, Evropskog komiteta za standardizaciju u oblasti elektrotehnike (CENELEC) od 1999. godine i Evropskog komiteta za standardizaciju (CEN) od 2008. godine. Jedan od strateških ciljeva Instituta je ispunjavanje kriterijuma za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN/CENELEC. Da bi Institut mogao da aplicira za punopravno članstvo u CEN/CENELEC-u neophodno je da se ispune zahtjevi koje su definisale ove organizacije.

Institut je u proteklom dvogodišnjem periodu radio na ispunjavanju kriterijuma za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN/CENELEC. Aktivnosti za punopravno članstvo u CEN-CENELEC-u su postavljene u formi projekta. CEN i CENELEC su u 2018. godini objavili novo četvrto izdanje CEN-CENELEC Vodiča 22, *Vodič o organizacionoj strukturi i procesima za ocjenjivanje usaglašenosti kriterijuma za članstvo u CEN/CENELEC-u*.

Da bi Institut mogao da aplicira za punopravno članstvo u CEN/CENELEC-u neophodno je i da država Bosna i Hercegovina ispuni određene zahtjeve koje su definisale ove organizacije za standardizaciju, i to:

- status kandidata za člana, navodeći prelazni period za pristupanje EU,
- usaglašavanje zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa zakonodavstvom Evropske unije.

Jedan od uslova za sticanje statusa punopravnog člana u pomenutim organizacijama je i preuzimanje najmanje 80% evropskih standarda i harmonizovanih dokumenata u bosanskohercegovačku standardizaciju. Zaključno sa 31. 12. 2019. godine taj procenat iznosi 90,54% (koje su objavili CEN i CENELEC).

Institut je kao punopravni član Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) u 2019. godini izvršavao obaveze koje proizlaze iz punopravnog članstva.

Stručnjak iz Tehničkog komiteta BAS/TC 43, *Hrana* je učestvovao na:

- sastanku radne grupe ISO/TC 34/SC 12/WG 1, *Sensory claim substantiation* koji je održan 24. jula 2019. godine u Yorku, *Ujedinjeno Kraljevstvo*, a koji se bave izradom standarda iz područja senzornih analiza.
- 27. sastanku podkomiteta ISO/TC 36/SC 12, *Sensory analysis* koji je održan 25. i 26. jula 2019. godine u Yorku, *Ujedinjeno Kraljevstvo*.

Institut je aktivni član (*P-member*) u:

ISO/TC 34/SC 12, *Sensory analysis*

ISO/CASCO, *Committee on conformity assessment* (od juna 2019. godine),

ISO/TC 193/SC 1, *Analysis of natural gas* (od decembra 2019. godine).

Shodno tome u 2019. godine bilo je ukupno 15 glasanja o radnim dokumentima tehničkih komiteta/podkomiteta u kojima je ISBIH aktivan član i to na: 3 nacrtu komiteta, 2 nacrtu standarda i 4 konačna nacrtu standarda, te 6 glasanja o standardima koji su periodično preispituju.

Institut je u proteklom periodu razvijao i unapređivao već uspostavljenu bilateralnu i multilateralnu saradnju sa odgovarajućim tijelima, organizacijama i institucijama iz oblasti standardizacije u cilju razmjene iskustava, znanja, zajedničkog rada i promocije djelovanja Instituta, kao i promocije Bosne i Hercegovine u cjelini. Institut ima potpisane sporazume/memorandume o razumijevanju i saradnji u oblasti standardizacije sa državnim tijelima za standardizaciju Srbije, Crne Gore, Makedonije, Hrvatske, Irana, Češke Republike, Turske, Albanije, Jermenije, Ruske Federacije,

Moldavije, Kine, Španije. U oktobru 2019. godine potpisan je Memorandum o razumijevanju između Instituta za standardizaciju Azerbejdžana (AZSTAND) i Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine (ISBIH) kojim je predviđeno da se u narednom periodu unaprijedi saradnja u oblasti standardizacije i razmijeni stručno znanje između ova dva tijela. Takođe, Memorandumom je predviđena i razmjena informacija o programima razvoja državnih standarda i projekata, razmjena informacija, znanja i iskustava, konsultacija iz oblasti ocjenjivanja usaglašenosti i sertifikacije, te organizovanje zajedničkih seminara i simpozija.

U oktobru 2019. godine potpisan je i Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji s Institutom za standardizaciju Srbije u oblasti ocjenjivanja usaglašenosti. Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine i Institut za standardizaciju Srbije su se obavezali da kroz razmjenu informacija, znanja i iskustva, dokumentacije, obuka zaposlenih, zajedničkih, međusobnih, aktivnosti na internom auditu i serifikovanju sistema upravljanja pomognu u uspostavljanju i akreditovanju sertifikacionog tijela za sisteme upravljanja u Institutu za standardizaciju BiH.

Radi lakšeg ispunjavanja zahtjeva Bosne i Hercegovine za pristupanje jedinstvenom evropskog tržištu građevinskih radova i strukturnih građevinskih proizvoda, Institut redovno unosi nacionalno definisane parametre (NDP) iz objavljenih izvornih standardizacijskih dokumenta (Nacionalni dodaci za evrokodove) u JRC bazi NDP-ova za evrokodove, koju je uspostavila Evropske komisija. U 2019. godini uneseno je 308 NDP-ova iz 8 izrađenih i objavljenih nacionalnih dodatka za evrokodove, što ukupno iznosi 509 unesenih NDP-ova odnosno 33%.

U skladu sa zahtjevima EU Uredbe broj 1025/2012 kojom se uređuje evropski standardizacijski sistem, svako evropsko i nacionalno tijelo za standardizaciju mora barem jednom godišnje izraditi svoj program rada. Objavljivanje programa rada takođe je obaveza koju nacionalna tijela za standardizaciju preuzimaju prihvatanjem WTO TBT Kodeksa dobre prakse za pripremu, usvajanje i primjenu standarda, a čije je prihvatanje utvrđeno Sporazumom o tehničkim preprekama u trgovini Svjetske trgovinske organizacije (WTO). Institut je na web stranici objavio Program rada Instituta na usvajanju standarda i drugih standardizacijskih dokumenata za 2018. i 2019. godinu.

Bosna i Hercegovina nije članica WTO-a, ali Institut je prihvatio Kodeks dobre prakse za pripremu, usvajanje i primjenu standarda. Od svih članova WTO-a se traži da uspostave nacionalne informacione i notifikacione tačke u skladu sa uredbama Sporazuma o tehničkim barijerama u trgovini. Institut je nadležan za notifikaciju standarda u skladu sa evropskim zakonodavstvom i evropskim organizacijama za standardizaciju. Upiti i informacije su povezani i pohranjeni u jednom informacionom sistemu (ENP sistem). Dokumenti se iz Instituta šalju kontakt tačkama koje su uspostavljene na nivoima vlada, ministarstava na entitetskom i državnom nivou, Brčko Distrikta, privrednim komorama. U toku 2018. godine putem ENP sistema je odgovoreno na 60 upita koje su Institutu uputile zainteresovane strane, a koji se odnose na različitu problematiku, dok je u toku 2019. godine odgovoreno na 52 upita.

Kada je u pitanju drugi preduslov za unapređivanje slobodnog protoka bh proizvoda na tržištu, odnosno unapređivanje sistema infrastrukture kvaliteta, Institut je i u periodu 2018-2019. godine radio na unapređenju svog rada. Naime rad stručnih tijela Instituta odvija se prema internim pravilima za standardizaciju koja su usklađena sa pravilima rada međunarodne i evropske standardizacije (ISO/IEC Direktivama, dio 1 i 2, ISO Vodičem 21, dio 1 i 2, te CEN/CENELEC Internim propisima, dio 2 i 3), kao i Kodeksom dobre prakse za pripremu, usvajanje i primjenu standarda Aneksa 3 Sporazuma o tehničkim barijerama u trgovini Svjetske trgovinske organizacije.

Institut od 2009. godine ima uspostavljen sistem upravljanja kvalitetom u skladu sa zahtjevima standarda BAS EN ISO 9001. Integrisani sistem upravljanja u skladu sa zahtjevima standarda BAS EN ISO 9001:2015 i BAS ISO/IEC 27001:2015 je uspostavljen od 2017. godine i Institut radi na unapređenju istog.

Takođe, Institut raspolaže hardverskim i softverskim tehnologijama koje mu omogućavaju efikasno obavljanje svih aktivnosti. Za upravljanje procesom standardizacije, standardima i standardizacijskim dokumentima Institut koristi Sistem za informisanje i upravljanje standardima (ISBIH SMIS). U proteklom trogodišnjem periodu kontinuirano je vršeno održavanje hardvera, sistemskog softvera i mreže, te unapređenje i održavanje web stranice i društvenih mreža.

Radi unapređenja znanja i rada, zaposleni su prisustvovali različitim vrstama obuka i seminara u organizaciji evropskih i međunarodnih organizacija za standardizaciju, Agencije za državnu službu BiH, Direkcije za evropske integracije BiH i sl, kao i na radionicama, okruglim stolovima koje su organizovale evropske i međunarodne organizacije za standardizaciju.

2.2 Doprinos ostvarenju srednjoročnog cilja

Institut je dužan je da doprinese realizaciji srednjoročnog cilja koji glasi:

Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije.

Institut je u periodu 2018-2019. godine u skladu sa svojim nadležnostima sprovodio aktivnosti koje se odnose na unapređenje Sistema infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije.

Radi planiranja, pripreme, utvrđivanja nacrti i prijedloga BAS standarda, praćenja primjene standarda, njihovog sistematskog preispitivanja i revizije, te praćenja međunarodne i evropske standardizacije formiraju se tehnički komiteti, kao stručna tijela Instituta (BAS/TC). Zaključno sa 31. 12. 2019. godine Institut je imao 58 aktivnih tehničkih komiteta iz različitih oblasti standardizacije. Javni poziv za članstvo u tehničkim komitetima je stalno otvoren. U radu tehničkih komiteta i radnih grupa uključeno je 705 eksperata iz različitih interesnih grupa (industrija, usluge, tijela državne uprave, privredne komore, univerziteti, udruženja potrošača, nevladine organizacije i strukovna udruženja).

U trećem kvartalu 2018. godine od članova Savjeta za standardizaciju BiH osnovana su tri nova tehnička komiteta čiji je zadatak usvajanje evropskih standarda u oblasti standardizacije koje ne pokrivaju postojeći tehnički komiteti Instituta. Radi se o sljedećim tehničkim komitetima:

- BAS/TC 63, VS1 - *Opšta standardizacija,*
- BAS/TC 64, VS2 - *Elektrotehnička standardizacija,*
- BAS/TC 65, VS3 - *Standardizacija iz oblasti telekomunikacija.*

Takođe, u 2018. godini osnovane su dvije radne grupe:

- BAS/TC 4/WG 2, *Izrada nacionalnog dodatka BAS EN 10080/NA,*
- BAS/TC 21/WG 1, *Izrada izvornog standarda BAS 1057.*

U 2019. godini nije bilo osnivanja novih tehničkih komiteta.

Pregled usvojenih evropskih i međunarodnih standarda u toku 2018. i 2019. godine prikazan je u Tabeli 1.

<i>Godina</i>	<i>Broj usvojenih evropskih standarda</i>	<i>Broj usvojenih međunarodnih standarda</i>	<i>Ukupno</i>	<i>BAS standardi usvojeni metodom prevoda</i>	<i>Izvorni BAS standardi/standardizacijski dokumenti</i>	<i>Broj održanih sjednica stručnih tijela Instituta</i>
<i>(1)</i>	<i>(2)</i>	<i>(3)</i>	<i>(4) = (2)+(3)</i>	<i>(5)</i>	<i>(6)</i>	<i>(7)</i>
2018	1448	558	2006	52	12	94
2019	2628	756	3384	25	14	96

Tabela 1.

Institut je u periodu 2018. i 2019. godine obezbijedio uslove za rad na pripremi propisa, čiji su nosioci druge institucije BiH, kao i na usaglašavanju regulative Bosne i Hercegovine (zakona i drugih propisa) sa propisima Evropske unije (uredbe i direktive) sa aspekta planiranja i preuzimanja standarda na koje se ti propisi pozivaju. Vršeno je preuzimanje i praćenje promjena harmonizovanih standarda uz direktive novog pristupa. Broj preuzetih harmonizovanih i drugih evropskih standarda čije su reference objavljene u službenom listu Evropske unije (EU Direktive i Uredbe) prikazan je u Tabeli 2.

<i>Godina</i>	<i>Broj preuzetih harmonizovanih i drugih evropskih standarda čije su reference objavljene u službenom listu Evropske unije</i>
2018.	141
2019.	152

Tabela 2.

Takođe, redovno je vršeno objavljivanje, vođenje i ažuriranje pregleda harmonizovanih standarda uz direktive novog pristupa na web stranici Instituta.

Institut je u proteklom periodu održavao dobru saradnju sa institucijama infrastrukture kvaliteta kroz učešće njihovih predstavnika u radu stručnih tijela Instituta, Savjeta za standardizaciju Bosne i Hercegovine. Takođe, predstavnici Instituta su učestvovali u radu Savjeta za akreditovanje Bosne i Hercegovine, zatim kao vodeći ocjenjivači. U sklopu obilježavanja Dana Instituta, 12. decembra 2019. godine, održan je Godišnji poslovni sastanak predstavnika stručnih tijela Instituta. Sastanku su prisustvovali i predstavnici institucija infrastrukture kvaliteta, Spoljnotrgovinske komore BiH te entitetskih privrednih komora. Sastanak je bio posvećen diskusiji na temu kako unaprijediti proces standardizacije u Bosni i Hercegovini. Prisutni su upoznati s učešćem Instituta u organizacijama za standardizaciju na evropskom i međunarodnom nivou, obavezama Instituta kada je u pitanju punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN i CENELEC, te uslugama Instituta i planovima za naredni period.

2.3 Najvažniji rezultati

Najvažniji rezultati koje je Institut ostvario u periodu 2018-2019. godina odnose se na:

- povećanje broja evropskih i međunarodnih standarda preuzetih u sistem bosanskohercegovačke standardizacije,
- povećanje broja standarda preuzetih metodom prevoda i izrađenih izvornih standardizacijskih dokumenata (NA),

- uvođenje usluge prodaje BAS standarda u elektronskom formatu,
- unapređenje saradnje sa evropskim, međunarodnim, regionalnim organizacijama za standardizaciju,
- pripremanje i usvajanje Strategijskog plana usvajanja standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u Bosni i Hercegovini za period 2019–2021. godina,
- učešće u radu tehničkih komiteta Međunarodne organizacije za standardizaciju,
- radi modernizacije i bolje vizuelne prepoznatljivosti Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine unutar standardizacijske zajednice i među zainteresovanim stranama, kao i zbog praćenja trendova digitalne transformacije u standardizaciji, od 1. septembra 2019. godine za Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine u upotrebi je novi akronim ISBIH, kao i novi logo,
- rad i rezultati Ex-komisije koja egzistira kao stalno stručno tijelo Instituta za standardizaciju BiH i koja je angažovana na ispitivanju i sertifikaciji električnih uređaja koji se koriste u prostorima ugroženim od eksplozivnih smjesa zapaljivih gasova, para zapaljivih tečnosti i zapaljivih prašina s vazduhom, ali rješava i sve druge probleme vezane za ovu problematiku, bilo u rudnicima sa podzemnom eksploatacijom ili na nadzemnim mjestima. Ex-komisija je ostvarila značajne rezultate u periodu 2018-2019. godina. Pregled podnesenih zahtjeva, obrađenih sertifikata i ostvarenih prihoda u 2018. i 2019. godini prikazan je u Tabeli 3.

<i>Godina</i>	<i>Broj podnesenih zahtjeva</i>	<i>Broj obrađenih sertifikata</i>	<i>Ostvareni prihodi</i>
2018	114	260	94.553,23 KM
2019	114	234	95.877,41 KM

Tabela 3.

- sproveden je veliki broj aktivnosti koje se odnose na podizanje nivoa svijesti bosanskohercegovačke javnosti o važnosti i ulozi standarda i standardizacije, kao i o informisanju o aktivnostima u oblasti standardizacije na državnom, evropskom i međunarodnom nivou kroz:
 - obilježavanje Dana Instituta, organizovanje konferencija,
 - učešće predstavnika Instituta na seminarima, konferencijama, sastancima,
 - pripremanje i publikovanje vijesti putem društvenih mreža (Facebook, Twitter, LinkedIn, You Tube),
 - pripremanje i publikovanje vijesti putem Godišnjeg izvještaja,
 - pripremanje i publikovanje Glasnika,
 - te BAS/ISBIH Newsletter-a.

Poglavlje 3. Izazovi u sprovođenju

Glavni izazovi u sprovođenju aktivnosti vezanih za realizaciju projekata/programa/specifičnih ciljeva definisanih Srednjoročnim planom rada Instituta za standardizaciju BiH za period 2018-2020. godina, a u 2018. i 2019. godini bili su:

- kada je u pitanju punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN i CENELEC, veliki izazov predstavlja jedan od kriterijuma koji podrazumijeva da država Bosna i Hercegovina mora da ima status kandidata za člana navodeći prelazni period za pristupanje EU,
- ograničena budžetska sredstva i nedovoljno jačanje administrativnih kapaciteta ,

- nemogućnost korištenja sredstava iz IPA fondova zbog nepostojanja Strategije infrastrukture kvaliteta na nivou Bosne i Hercegovine,
- privlačenje, uključivanje i aktivnije učešće svih zainteresovanih strana u radu stručnih tijela Instituta uključujući predstavnike malih i srednjih preduzeća u BiH - MSP,
- mali broj standarda preuzetih metodom prevoda u sistem bosanskohercegovačke standardizacije, a zbog nedovoljno raspoloživih budžetskih sredstava,
- nedonošenje novih tehničkih propisa od strane nadležnih ministarstva koji bi zamijenili stare jugoslovenske propise a na osnovu čega bi se van snage stavljali JUS standardi,
- povećanje nivoa svijesti bosanskohercegovačke javnosti o važnosti i ulozi standarda i standardizacije s jedne strane zbog ograničenih sredstava i nedovoljno adekvatno obučeno BAS osoblje,
- najavljena promjena ISO informatičke platforme i potreba da se SMIS prilagodi tim promjenama što iziskuje dodatna finansijska sredstva,
- novim Ugovorom sa CEN-om i CENELEC-om onemogućen je pristup automatskom download-u standarda putem SMIS softvera, pa se to ubuduće mora raditi ručno, što onemogućava smanjivanje broja dana potrebnih za izradu programa preuzimanja standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u SMIS-u,
- što se tiče formiranja sertifikacionih tijela veliki izazov predstavlja mali broj državnih službenika koji radi na ovim poslovima a koji nisu prošli određene specijalističke obuke u ovoj oblasti,
- kada je u pitanju on line prodaja, veliki izazov predstavlja podizanje nivoa svijesti javnosti o važnosti zaštite autorskih prava, kao i poslovanje putem jedinstvenog računa trezora.

Poglavlje 4. Naučene lekcije

U periodu 2018-2019. godina prilikom realizacije planiranih aktivnosti Instituta, naučene lekcije se odnose na sljedeće:

- kada je u pitanju rad Instituta i samo planiranje procenta preuzetih standarda, veliku važnost i značaj predstavlja obezbjeđivanje učešća predstavnika Instituta na različitim vrstama događaja koje organizuju evropske i međunarodne organizacije za standardizaciju. Na taj način Institut dolazi do informacija koje se odnose na najbolja iskustva u radu, kao i do informacija vezanih za novosti u oblasti standardizacije,
- saradnja sa nacionalnim tijelima za standardizaciju drugih zemalja, a na osnovu potpisanih sporazuma o saradnji je veoma značajna, u smislu razmjene informacija, iskustava i zajedničkog rada u području standardizacije,
- važnost i značaj koju ima dobro planiranje budžetskih sredstava,
- važnost aktivnog učestvovanja i obezbjeđivanja uslova za rad na pripremi propisa, čiji su nosioci druge institucije BiH, kao i na usaglašavanju regulative BiH (zakona i drugih propisa) sa propisima Evropske unije (uredbe i direktive),
- značaj efikasne koordinacije između sektora i zaposlenih unutar Instituta,
- značaj obezbjeđivanja transparentnog rada Instituta,

- značaj stalnog obučavanja i usavršavanja znanja svih zaposlenih,
- značaj koji imaju utvrđivanje i analize rizika,
- značaj definisanja poslovnih procesa i jasno definisanje ovlaštenja, odgovornosti,
- značaj odgovornog pristupanja zaposlenih radnim zadacima i obavezama,
- održavanje i unapređenje IT sistema Instituta,
- značaj aktivnosti koje se odnose na promociju Instituta i standardizacije.

Poglavlje 5. Zaključak

Institut je u periodu 2018-2019. godina, u skladu sa svojim nadležnostima aktivno sprovodio aktivnosti i doprinosa realizaciji strateškog cilja 2 koji je definisan Srednjoročnim programom rada Savjeta ministara Bosne i Hercegovine za period 2018-2020. godina: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja.

Izveštaj o sprovođenju aktivnosti Srednjoročnog plana rada Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine za period 2018-2019. godina prikazuje skup ostvarenih rezultata rada, sa ocjenom njihovog doprinosa ostvarenju srednjoročnog cilja, ali sadrži i pregled drugih realizovanih aktivnosti.

Takođe, definisani su izazovi, naučene lekcije i problemi na koje smo nailazili prilikom realizacije aktivnosti u navedenom vremenskom periodu, a o kojima treba voditi računa u narednom periodu, odnosno na osnovu kojih treba definisati i sprovoditi mjere kako bi njihov uticaj bio što manji.

U Tabeli 4. prikazan je pregled sredstava koja su Institutu odobrena u periodu 2018-2019. godina, kao i podaci o realizaciji istih.

<i>Godina</i>	<i>Odobreno Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH</i>	<i>Realizovano</i>
<i>2018</i>	<i>1.565.000,00 KM</i>	<i>1.460.018 KM (96 %)</i>
<i>2019</i>	<i>1.445.000,00 KM</i>	<i>1.381.105 KM (95,57%)</i>

Tabela 4.

U tabelama B1 i B2 (Izveštaj o sprovođenju Srednjoročnog plana rada Instituta za standardizaciju BiH - Programi i Izveštaj o sprovođenju Srednjoročnog plana rada Instituta za standardizaciju BiH - Srednjoročni cilj), koji čine prilog Izveštaja, dat je pregled sprovođenja programa, odnosno srednjoročnog cilja i prikazana je realizacija pokazatelja koji su definisani Srednjoročnim planom rada uz obrazloženja za svaki pokazatelj.

Takođe, u tabeli B3: Izveštaj o predloženim/donesenim zakonima, drugim propisima i realizaciji razvojno - investicionih projekata/programa predviđenih Srednjoročnim planom rada Instituta za standardizaciju BiH, dat je pregled podzakonskih akata čije donošenje je planirano u proteklom periodu i realizacija razvojno - investicionog projekta koji je kandidovan u PIMIS sistemu.

Direktor

Aleksandar Cincar

Tabela B1. IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU SREDNJOROČNOG PLANA RADA INSTITUTA ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE – Programi

Strateški cilj: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Pokazatelj	Opis pokazatelja	Jedinica mjerenja (% , broj ili opisno)	Polazna vrijednost pokazatelja 2017	Trenutna vrijednost pokazatelja 2019	Ciljana vrijednost pokazatelja 2018	Ciljana vrijednost pokazatelja 2019	Ciljana vrijednost pokazatelja 2020	Ostvarenje cilja (DA/NE)	Obrazloženje	Nosioci/ koordinatori aktivnosti
Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije											
Specifični cilj Unapređenje procesa pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i ispunjavanje kriterijuma za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju (CEN i CENELEC)	Procenat preuzetih evropskih i međunarodnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata i broj izrađenih izvornih standarda	Pokazatelj se odnosi na broj standarda i drugih standardizacijskih dokumenta koje je Institut preuzeo od međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju, te broj izrađenih izvornih standarda	% i broj	69% evropskih; 50% međunarodnih; 45 izrađenih izvornih standarda	80% evropskih; 58% međunarodnih; 63 izrađenih izvornih standarda	70% evropskih; 50% međunarodnih; 47 izrađenih izvornih standarda	71% evropskih; 50% međunarodnih; 49 izrađenih izvornih standarda	72% evropskih; 50% međunarodnih; 50 izrađenih izvornih standarda	DA	Pokazatelj je ostvaren. Kada su u pitanju izvorni standardi, uključeni su i standardi i izvorni standardizacijski dokumenti (NA za evrokodove).	Institut za standardizaciju BiH
	Procenat ispunjenosti definisanih kriterijuma za punopravno članstvo u	Procenat ispunjenih kriterijuma potrebnih za punopravno članstvo u	%	75%	90%	80%	85%	90%	DA	Institut je realizovao 90% kriterijuma potrebnih za punopravno	Institut za standardizaciju BiH i država Bosna i

	CEN i CENELEC-u	evropskim organizacijama za standardizaciju CEN i CENELEC								članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju sa aspekta 6 kriterijuma vezanih za ISBIH.	Hercegovina
Program 2.1.5. Razvoj i održavanje sistema standardizacije u Bosni i Hercegovini i unapređenje usluga Instituta za standardizaciju BiH	Broj objavljenih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koji služe za potrebe svih zainteresovanih strana u Bosni i Hercegovini (proizvođači, mala i srednja preduzeća, javna preduzeća, javna uprava, trgovina, potrošači, obrazovne ustanove, stručna udruženja, sertifikacijska tijela itd)	Broj standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje je Institut objavio u sistem bosansko-hercegovačke standardizacije	Broj	32512	35258	33200	34000	34800	DA	Institut je ostvario plan kada je u pitanju broj objavljenih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata	Institut za standardizaciju BiH

Broj realizovanih zahtjeva (za nabavku standarda, Ex-komisija, info centar)	Broj realizovanih zahtjeva koji se odnose na nabavku standarda, Ex-komisiju i info centar (upiti i potvrde o identičnosti sa BAS standardima)	Broj	755 (nabavka standarda 550, Ex-komisija 61, potvrde o identičnosti 52, upiti 68)	678	770	790	810	NE	Kada je u pitanju nabavka standarda izdat je 501 račun, Ex-komisija je realizovala 114 zahtjeva, izdato je 11 potvrda o identičnosti, odgovoreno je na 52 upita.	Institut za standardizaciju BiH
---	---	------	---	-----	-----	-----	-----	----	--	---------------------------------

Tabela B2. IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU SREDNJOROČNOG PLANA RADA INSTITUTA ZA STANDARDIZACIJU BIH – Srednjoročni cilj

Strateški cilj: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Srednjoročni cilj	Pokazatelj	Opis pokazatelja	Jedinica mjerenja (% , broj ili opisno)	Polazna vrijednost pokazatelja 2017	Trenutna vrijednost pokazatelja 2019	Ciljana vrijednost pokazatelja 2018	Ciljana vrijednost pokazatelja 2019	Ciljana vrijednost pokazatelja 2020	Ostvarenje cilja (DA/NE)	Obrazloženje	Nosioci/ koordinatori aktivnosti
Srednjoročni cilj 2.1. Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije	Pokrivenost sistema bosansko-hercegovačke standardizacije sa radom evropske/ međunarodne standardizacije	Pokazatelj pokazuje koliki procenat evropskih i međunarodnih tehničkih komiteta prate tehnički komiteti Instituta	%	91% evropskih tehničkih komiteta; 73% međunarodnih tehničkih komiteta	98% evropskih tehničkih komiteta; 76% međunarodnih tehničkih komiteta	91% evropskih tehničkih komiteta; 73% međunarodnih tehničkih komiteta	92% evropskih tehničkih komiteta; 73% međunarodnih tehničkih komiteta	92% evropskih tehničkih komiteta; 73% međunarodnih tehničkih komiteta	DA	Tehnički komiteti Instituta prate rad 98% evropskih tehničkih komiteta; 76% međunarodnih tehničkih komiteta	Institut za standardizaciju BiH

Tabela B3. IZVJEŠTAJ O PREDLOŽENIM / DONESENIM ZAKONIMA, DRUGIM PROPISIMA I REALIZACIJI RAZVOJNO-INVESTICIJSKIH PROJEKATA/PROGRAMA PREDVIĐENIH SREDNJOROČNIM PLANOM RADA INSTITUCIJE

Opšti cilj / princip razvoja:		Integrirani rast										
Strateški cilj:		Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Srednjoročni cilj	Specifični ciljevi	Programi	Zakoni	Podzakonski akti	Usklađivanje s pravnim nasljeđem EU-a (DA ili NE)	Planirano razdoblje za donošenje	Izvršeno (razdoblje izvršenja / NE)	Komentar	Naziv projekta javnih investicija	Očekivano razdoblje realizacije	Završen (DA/NE)	Komentar
Srednjoročni cilj 2.1. Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU zakonodavstvom i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu osiguranja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne konkurencije	Unapređenje procesa pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i ispunjavanje kriterijuma za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju (CEN i CENELEC)	Program 2.1.5. Razvoj i održavanje sistema standardizacije u Bosni i Hercegovini i unapređenje usluga Instituta za standardizaciju BiH	-	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Instituta za standardizaciju BiH	NE	IV kvartal 2018. godine	-	Zbog preseljenja u nove prostorije i ukidanja poslova određenih radnih mjesta čije obavljanje je prešlo u nadležnost Službe za zajedničke poslove institucija BiH (kafeterija, spremačica, referent za održavanje i obezbjeđenje objekta i dr.)	Jačanje kapaciteta BAS-a u oblasti tehničke regulative, ocjene usaglašenosti i standardizacije	2018-2020	NE	Projekat je kandidovan u sistemu za upravljanje javnim investicijama međutim do kraja 2019. godine nismo uspjeli da pronađemo donatora tako da implementacija nije ni započeta